

Elements per a l'edició de textos antics

2015/2016

Codi: 100432

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500243 Estudis Clàssics	OT	3	1
2500243 Estudis Clàssics	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Jordi Pàmias Massana

Correu electrònic: Jordi.Pamias@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

És **important** haver superat les assignatures de segon curs:

Prosa grega clàssica

Prosa llatina clàssica

Poesia èpica grega arcaica

Poesia èpica llatina

Objectius

L'assignatura d'Elements per a l'edició de textos antics és part de la Matèria Filologia Clàssica (de tercer i quart curs), que també inclou Llatí Medieval, Codicologia i paleografia i Llatí vulgar. L'assignatura pretén completar la formació filològica de l'estudiant en el vessant més pràctic i instrumental.

Descripció de l'assignatura (segons el Pla d'Estudis): oralitat i escriptura a l'Antiguitat; breu història de la transmissió dels textos; Els orígens de la Filologia Clàssica; el mètode crític des de l'Humanisme a Lachmann i el mètode de Lachmann i l'estemmàtica de Maas.

Objectius: el treball a les classes presencials i, si s'escau, dels seminaris i tutoria tindrà per objectiu que l'estudiant, en acabar el quadrimestre, sigui capaç de:

1. Traçar un panorama sumari de del context històric de la transmissió de textos
2. Llegir i interpretar correctament l'aparat crític d'una edició
3. Fer ús de les normes bàsiques de la tasca del crític textual: *recensio*, selecció de variants, traçat de l'*stemma*, tria de *lectiones* en funció de les regles de l'estemmàtica, establiment del text.
4. Fer ús de les eines pròpies de la tècnica ecdòtica

Competències

Estudis Clàssics

- Explicar un text literari, aplicant els propis coneixements literaris, mètrics i estilístics.
- Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Resultats d'aprenentatge

1. Demostrar que es coneix la terminologia específica de la crítica textual.
2. Elaborar un comentari sobre l'establiment del text crític i dels detalls de l'aparell crític.
3. Enfrontar-se a un text crític amb les eines que la crítica textual posa a disposició per elaborar una visió crítica sobre el text.
4. Interpretar la història d'un text determinat analitzant els diversos aspectes de la transmissió manuscrita.
5. Realitzar l'edició crítica d'un text antic.
6. Utilitzar el vocabulari tècnic específic d'interpretació i comentari dels textos antics.

Continguts

- 1/ La transmissió dels textos a Grècia
- 2/ La transmissió dels textos arabs
- 3/ Els textos a l'Edat Mitjana (Bizanci)
- 4/ Els textos a l'Occident Llatí
- 5/ Del Renaixement als nostres dies: la descoberta de nous textos
- 6/ El procés de còpia i els errors
- 7/ El naixement del mètode crític
- 8/ El mètode crític: la *recensio*
- 9/ El mètode crític: la *constitutio textus*
- 10/ Un exemple de l'aplicació del mètode estemmàtic a un text grec
- 11/ Un exemple de l'aplicació del mètode estemmàtic a un text llatí
- 12/ Edicions fragmentàries: problemes particulars
- 13/ L'edició crítica: el fonament de la interpretació

Són lectures obligatòries:

Blecu, Alberto (1983). *Manual de crítica textual*, Madrid.

Pfeiffer, Rudolf (1981), *Historia de la filología clásica*, I & II, Madrid [Oxford, 1968-1976]

Reynolds, Leighton D. & Wilson, Nigel G. (1995). *Copistas y filólogos*, Madrid [*Scribes and Scholars*, Oxford, 1968, 1974²].

Metodologia

L'assignatura és **presencial**.

Les classes **presencials** seran eminentment pràctiques. El professor dedicarà temps a:

1. Analitzar edicions de textos crítics a partir dels diferents aparats crítics

2. Presentar en format power point les imatges de textos en diferents formats
3. Proporcionar als estudiants mecanismes que els permetin adquirir les principals normes de la crítica textual.
3. Revisar i discutir les propostes crítiques dels estudiants
5. Explicar continguts que ajudin a entendre el context històric de la transmissió dels textos.

L'estudiant s'haurà de responsabilitzar de dur diàriament els dossier per treballar els textos.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició dels temes d'acord amb la programació de l'assignatura	30	1,2	2, 5
Presentacions oral d'un treball	12	0,48	1, 3
Realització d'exàmens	3	0,12	2, 4
Tipus: Supervisades			
Consulta i lectura de bibliografia complementària	15,5	0,62	1, 4
Treball en grup	10	0,4	4, 5
Tutories programades (x 3)	4,5	0,18	2, 5
Tipus: Autònomes			
Estudi personal	50	2	4
Lectures	25	1	1

Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es farà tenint com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

És important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també contempla l'assistència regular a classe i la realització i lliurament de les activitats proposades a classe en els terminis establerts.

A la reavaluació final, l'estudiant podrà recuperar la nota corresponent a una de les tres les activitats i exercicis i a l'examen escrit. La nota més baixa perquè es dugui a terme la mitjana és d'un 3,5.

Si l'estudiant no fa el lliurament d'una de les activitats, constarà com a no evaluable.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi d'aparat crític de text grec	15%	0	0	1, 2, 4, 6
Anàlisi d'aparat crític de text llatí	15%	0	0	1, 2, 4, 6

Examen escrit	50%	0	0	1, 2, 6
Presentació de manuscrits	20%	0	0	4, 5, 6

Bibliografia

Avalle, D'Arco Silvio (1978). *Principi di critica testuale*, Padova [1972].

Bernabé, Alberto (1992). *Manual de crítica textual y edición de textos griegos*, Madrid.

Bischoff, Berhard (1990). *Latin palaeography. Antiquity and the Middle Ages*, Cambridge [Berlin, 1979¹; 1986²].

Blecua, Alberto (1983). *Manual de crítica textual*, Madrid.

Boyle, Leonard E. (1999). *Paleografia latina medievale. Introduzione bibliografica*, Roma[Toronto, 1984].

Canfora, Luciano (1989). *The Vanished Library*, London [1986].

Cavallo, Guglielmo (1998). "Entre el volumen y el codex", in Guglielmo Cavallo & Roger Chartier (ed.) (1998).

-- (2002). "Entre voz y silencio. De la lectura antigua a la lectura medieval", *ECIás* 121 (pp. 63-71).

Cavallo, Guglielmo & Chartier, Roger (ed.) (1998). *Historia de la lectura en el mundo occidental*, Madrid [*Storia della lettura*, Roma & Bari, 1995].

Dickey, Eleanor (2007). *Ancient Greek Scholarship. A Guide to Finding, Reading, and Understanding Scholia, Commentaries, Lexica and Grammatical Treatises, from their Beginnings to the Byzantine Period. An American Philological Association Book*, London & New York.

Dorandi, Tiziano (2000). *Le stylet et la tablette. Dans le secret des auteurs antiques*, Paris.

Easterling, P. E. (1985). "Books and Readers in the Greek World. The Hellenistic and Imperial Periods", in P. E. Easterling & B. M. W. Knox (ed.), *The Cambridge History of Classical Literature. I: Greek Literature*, Cambridge (pp. 16-41).

Groningen, Bernhard A. van (1963). *Traité d'histoire et de critique des textes grecs*, Amsterdam.

Irigoin, Jean (2003). *La tradition des textes grecs. Pour une critique historique*, Paris.

Knox, B. M. W. (1968). "Silent Reading in Antiquity", *GRBS* 9 (pp. 421-435).

-- (1985). "Books and Readers in the Greek World. From the Beginnings to Alexandria", in P. E. Easterling & B. M. W. Knox (ed.), *The Cambridge History of Classical Literature. I: Greek Literature*, Cambridge (pp. 1-16).

Maas, Paul (1958). *Textual Criticism*, Oxford [*Textkritik*, 1927, 1949², 1957³].

Morocho Gayo, Gaspar (2004). *Estudios de crítica textual. In memoriam*, Murcia.

Pasquali, Giorgio (1988). *Storia della tradizione e critica del testo*, Firenze [1934].

Pfeiffer, Rudolf (1981), *Historia de la filología clásica*, I & II, Madrid [Oxford, 1968-1976].

Reynolds, Leighton D. & Wilson, Nigel G. (1995). *Copistas y filólogos*, Madrid [*Scribes and Scholars*, Oxford, 1968, 1974²].

Signes Codoñer, Juan (2004). *Escritura y literatura en la Grecia arcaica*, Madrid.

Timpanaro, Sebastiano (2004). *La genesi del metodo del Lachmann*, Torino [1963].

West, Martin L. (1973). *Textual Criticism and Editorial Technique*, Stuttgart.

Wilson, Nigel G. (1994). Filólogos bizantinos. Vida intelectual y educación en Bizancio, Madrid [1983].